

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus määratleb kohaliku omavalitsuse pädevuse piirid, vastutuse ja korralduse ning kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi *omavalitsusüksus*) suhted omavahel ja riigiorganitega.“;

2) paragrahvi 2 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) rajaneb riigi territooriumi haldusjaotusel ja -korraldusel;“;

3) paragrahvi 3 punktist 2 jäetakse välja sõna „kohustuslik“;

4) paragrahvi 3 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) valla- ja linnaelanike õigus osaleda kohalikus valitsemises;“;

5) paragrahvi 3 punktid 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„6) tegevuse avatus ja avalikkus;

7) avalike teenuste korraldamine soodsaimatel tingimustel.“;

6) paragrahvi 4 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Omavalitsusorganid on:

1) valla- või linnavolikogu (edaspidi *volikogu*) – omavalitsusüksuse esinduskogu, mille valivad valla või linna hääleõiguslikud elanikud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel;

2) valla- või linnavalitsus (edaspidi *valitsus*) – volikogu moodustatav täitevorgan.“;

7) paragrahvi 5 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 5. Valla ja linna eelarve ning õigus kehtestada makse ja koormisi

(1) Vallal ja linnal on iseseisev eelarve.“;

8) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Valla ja linna eelarve koostamise, vastuvõtmise, täitmise ja avalikustamise ning aruandluse nõuded sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.“;

9) paragrahvi 6 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse tegevuse eesmärk on kaasa aidata oma elanikele kvaliteetse, turvalise ja nende vajadustele vastava elukeskkonna ning heaolu loomisele, kaitsta isikute põhiõigusi ja vabadusi, tagada kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused oma elanikele,

edendada kohalikku ettevõtluskeskkonda ning tõsta piirkondlikku konkurentsivõimet koostöös teiste omavalitsusüksuste ja riigiga.“;

10) paragrahvi 6 lõiked 2 ja 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahvi 6 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Lisaks käesolevas seaduses sätestatud ülesannetele ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärkide täitmisele otsustab ja korraldab omavalitsusüksus neid kohaliku elu küsimusi, mis:

1) on talle pandud teiste seadustega;

2) ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada ning mille ta otsustab lähtudes kohalikest huvidest ja vajadustest ise täitmiseks võtta.“;

12) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kohaliku elu küsimuste korraldamine on selliste omavalitsusüksuse ülesannete täitmine, mis tulenevad valla- või linnaelanike vajadustest või mille täitmist saab omavalitsusüksuselt mõistlikult eeldada, mis on kohalikku päritolu ja mida ei ole antud mõne riigiorгани pädevusse. Seadusega kohalikule omavalitsusele pandud kohaliku elu küsimuste lahendamisel peab omavalitsusüksusele jätma enesekorraldusõiguse, mille kohaselt saab ta ise määrata ülesannete täitmise täpsema sisu ja korra.“;

13) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kohaliku omavalitsuse täidetavad riiklikud kohustused on üldjuhul sellised ülesanded, mille täitmise sisu ja kord tuleneb seadusest nii, et omavalitsusüksusele ei jää õigust otsustada ülesannete täpsema rakendamise ja menetluse üle ning ta kohustub neid täitma ka teiste omavalitsusüksuste elanike huvides.“;

14) paragrahvi 6 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Seadusega kohalikule omavalitsusele riikliku ülesande täitmiseks andmise korral määratakse seaduses, et tegemist on omavalitsusüksuse täidetava riikliku ülesandega. Kohalikule omavalitsusele pandud riiklike kohustustega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.“;

15) paragrahvi 6¹ lõiked 1–3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksuste ülesanne on ühiselt kavandada maakonna, sealhulgas selle ettevõtluskeskkonna arengut, ja suunata vastavate strateegiate elluviimist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesanne antakse kõigi maakonna omavalitsusüksuste otsustega täitmiseks omavalitsusüksuste maakondlikule või piirkondlikule liidule, koostöökokkuleppe alusel ühele omavalitsusüksusele või omavalitsusüksuste ühisametile või -asutusele või omavalitsusüksuste või omavalitsusüksuste liidu asutatud mittetulundusühingule või sihtasutusele (edaspidi *koostööorgan*). Nimetatud mittetulundusühingule või sihtasutusele ülesande täitmiseks volitamise korral halduskoostöö seadust ei kohaldata.

(3) Kui maakonna omavalitsusüksus ei ole otsustanud, millise koostööorgani kaudu maakonna arengut kavandada ja suunata, täidab ülesannet koostööorgan, kelle kaudu on ülesande täitmist soovinud vähemalt kaks kolmandikku maakonna selliste omavalitsusüksuste volikogudest,

mille elanike koguarv moodustab vähemalt kaks kolmandikku maakonna elanike koguarvust ning mille hulka peab kuuluma ka maakonnakeskuseks olev omavalitsusüksus.

(3¹) Regionaalarengu valdkonna eest vastutav minister võib volitada riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel kehtestatud riigisisese regionaalarengu toetusprogrammi elluviimisega seotud haldusülesannet täitma käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 kohaselt määratud koostööorgani, kohaldamata halduskoostöö seaduse § 5 lõikeid 2 ja 3, § 6 lõikeid 1 ja 2 ning § 13 lõiget 1.“;

16) paragrahvi 6¹ lõikes 6, § 18 lõike 1 punktis 1¹, § 35 lõigetes 4¹ ja 4², § 37³ lõigetes 4, 9 ja 11, § 37⁴ lõigetes 2, 3 ja 6, § 45 lõikes 6, § 48¹ lõikes 8, § 52 lõike 1 punktis 1¹, § 56 lõikes 1, § 57 lõikes 1¹, § 62¹ lõigetes 3–5, § 62² lõikes 1, lõike 2 punktides 1 ja 2, lõike 3 punktis 1 ja lõikes 4, § 62³ lõikes 6, § 66 pealkirjas ning § 70⁴ lõike 1¹ esimeses lauses asendatakse sõnad „kohaliku omavalitsuse üksus“ sõnaga „omavalitsusüksus“ vastavas arvus ja käändes;

17) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Volikogu võib määruses seada põhjendatud juhul minimaalseid isikute põhiõiguste ja -vabaduste piiranguid, kui need on asjakohased ja kooskõlas selle eesmärgiga, mida määrus avalikes huvides taotleb. Nende piirangute seadmisel peab volikogu arvestama vastavat küsimust reguleerivast seadusest tulenevate piiridega.“;

18) paragrahvi 7 lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Volikogu ja valitsuse määruse eelnõule kohaldatakse Vabariigi Valitsuse poolt Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta kehtestatud normitehnilisi nõudeid.“;

19) paragrahvi 7 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Volikogu võib kehtestada täpsema korra volikogu ja valitsuse õigusaktide normitehniliste nõuete rakendamiseks.“;

20) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Volikogu võib volitada valitsust kehtestama valitsuse õigusaktidele esitatavad nõuded ja aktide andmise täpsema korra.“;

21) paragrahvi 7 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Volikogu ja valitsuse määrused avaldatakse Riigi Teatajas Riigi Teataja seaduses sätestatud korras.“;

22) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 6–10 järgmises sõnastuses:

„(6) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, kui määruses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtpäeva.

(7) Volikogu otsus ja valitsuse korraldus jõustuvad teatavakstegemisest, kui otsuses või korralduses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtpäeva.

(8) Volikogu määrustele ja otsustele kirjutab alla volikogu esimees. Valitsuse määrustele, korraldustele ja teistele valitsuse dokumentidele kirjutavad alla vallavanem või linnapea ja valla- või linnasekretär.

(9) Volikogu otsused, valitsuse korraldused ja istungite protokollid peavad olema kättesaadavad kõigile isikutele. Andmeid, mille väljastamine on seadusega keelatud või mis on mõeldud üksnes valla või linna ametiasutuse siseseks kasutamiseks, ei avalikustata.

(10) Volikogu ja valitsuse õigusaktid ning istungite protokollid vormistatakse eesti keeles. Omavalitsusüksustes, mille püsielanike enamiku keel ei ole eesti keel, võidakse volikogu istungite protokollid tõlkida ka selle omavalitsusüksuse püsielanike enamiku moodustava vähemusrühvuse keelde.“;

23) paragrahvi 8 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) volikogu esimehe ja aseesimehe või aseesimeeste valimise kord ning volikogu komisjonide moodustamise kord, õigused ja kohustused;“;

24) paragrahvi 8 lõike 1 punktid 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„5) valla või linna esindamise kord;

6) valla või linna õigusaktide vastuvõtmise ja avalikustamise täpsem kord.“;

25) paragrahvi 8 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 10 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vald ja linn on avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb Euroopa kohaliku omavalitsuse harta, käesoleva seaduse, teiste seaduste, oma põhimääruse ja muude õigusaktide alusel.

(2) Omavalitsusüksust esindavad seaduste ja valla või linna põhimääruse alusel oma pädevuse piires volikogu, volikogu esimees, valitsus ning vallavanem või linnapea või nende volitatud esindajad.“;

27) paragrahvid 12 ja 13 tunnistatakse kehtetuks;

28) paragrahvi 14 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14. Omavalitsusüksuse sümbolika

(1) Omavalitsusüksusel võib olla oma lipp, vapp, aumärgid, ametirahad, aunimetused ja muud sümbolid, mille kasutamise kord nähakse ette valla või linna põhimääruses.“;

29) paragrahvi 14 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Omavalitsusüksuse vappi võib kasutada omavalitsusüksuse organite ja asutuste plankidel ja pitseritel ning muudes kohtades vastavalt valla või linna põhimääruses sätestatud omavalitsusüksuse sümbolite kasutamise korrale.“;

30) paragrahvi 15 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

31) paragrahvi 17 lõikes 3 asendatakse sõna „hüvitust“ sõnaga „hüvitist“;

32) paragrahvi 17 lõiked 4 ja 4¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Volikogu esimehe ja aseesimehe ametikoht võib volikogu otsusel olla palgaline. Volikogu palgalisele esimehele ja aseesimehele ei või maksta sellist lisatasu, hüvitist või muud tasu ega

tema suhtes rakendada selliseid soodustusi, mida volikogu ei ole oma kehtestatud korras ette näinud ega otsustanud. Kui volikogu esimees või aseesimees on oma volituste ajal Euroopa Parlamendi või Riigikogu liige, ei maksta talle volikogu esimehe või aseesimehe ülesannete täitmise eest töötasu.

(4¹) Volikogu palgalise esimehe ja aseesimehe põhipuhkuse kestus on 35 kalendripäeva ning neile kohaldatakse töölepingu seaduse §-des 54 ja 59–71 sätestatud puhkuseregulatsiooni.“;

33) paragrahvi 17 lõiked 6¹ ja 6² muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(6¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud ei kohaldata isikuvalimistele ega valitsuse liikme kinnitamisele.

(6²) Volikogu liige, kes on valitud samas vallas või linnas vallavanemaks või linnapeaks või kes on kinnitatud valitsuse liikmeks, ei tohi alates valituks osutumisest või liikmeks kinnitamisest osaleda sellise volikogu üksikakti arutamisel ega otsustamisel, millega määratakse talle töötasu või hüvitis.“;

34) paragrahvi 18 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) Eesti kodakondsuse või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse kaotamisega;“;

35) paragrahvi 18 lõike 1 punkt 6 tunnistatakse kehtetuks;

36) paragrahvi 18 lõike 1 punktist 8 jäetakse välja tekstiosa „, kui Riigikohtule esitatud kassatsioonkaebust ei võetud menetlusse või Riigikohus on kaebuse läbi vaadanud ja rahuldamata jätnud“;

37) paragrahvi 18 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

38) paragrahvi 18 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul esitab volikogu liige avalduse ja punktides 3–9 sätestatud juhul teeb viivitamata vastava informatsiooni kirjalikult teatavaks valla- või linnasekretärile.

(3) Valla- või linnasekretär teavitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud asjaoludest kolme tööpäeva jooksul valla või linna valimiskomisjoni.“;

39) paragrahvi 19 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu liikme volituste peatumine tähendab tema ajutist vabanemist volikogu liikme ülesannete täitmisest.“;

40) paragrahvi 19 lõike 2 punktid 1–1² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kui ta on samas vallas või linnas valitud vallavanemaks või linnapeaks, kinnitatud valitsuse liikmeks või nimetatud osavalla või linnaosa vanemaks;

1¹) Vabariigi Valitsuse liikme volituste täitmise ajaks;

1²) kui ta on nimetatud sama valla või linna ametiasutuse ametnikuks või kui ta töötab sama valla või linna ametiasutuses töölepingu alusel;“;

41) paragrahvi 19 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1³ järgmises sõnastuses:

„1³) kui ta on kinnitatud ametisse sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhiks;“;

42) paragrahvi 19 lõike 2 punktis 2 asendatakse sõnad „volikogu liikme“ sõnaga „tema“;

43) paragrahvi 19 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud piirang ei kehti volikogu uude koosseisu valitud eelmise koosseisu valitud vallavanema, linnapea, kinnitatud valitsuse liikme ja ametisse nimetatud osavalla või linnaosa vanema suhtes, kes jätkavad oma tegevust kuni volikogu kinnitab uue valitsuse ametisse.“;

44) paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui volikogu liige on osutunud valituks või nimetatuks volikogu liikme ametiga ühitamatusse ametisse, peab ta kolme tööpäeva jooksul volituste ühitamatuse aluse ilmnemisest arvates teavitama valla- või linnasekretäri, kas ta soovib osaleda kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu töös või jätkata oma senises ametis, mille puhul tema volikogu liikme volitused peatatakse. Kui isik soovib jätkata töötamist volikogu liikme volitustega ühitamatus ametis või ei teata tähtaja jooksul, et ta soovib volikogu töös osaleda, peatatakse tema volikogu liikme volitused.“;

45) paragrahvi 19 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Valla- või linnasekretär saadab valla või linna valimiskomisjonile kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõike 2:

- 1) punktis 1 ja lõikes 3 sätestatud juhtudel volikogu vastava õigusakti pärast selle vastuvõtmist;
- 2) punktis 2 sätestatud juhul vastava kohtumääruse pärast selle kättesaamist;
- 3) punktis 3 sätestatud juhul vastava avalduse;
- 4) punktides 1¹, 1², 1³, 4 ja 5 sätestatud asjaolu teatavaks saamisel vastava teate.“;

46) paragrahvi 20 lõike 1 teisest lausest jäetakse välja sõnad „valimiskomisjoni kinnitatud“;

47) paragrahvi 20 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud juriidilise fakti ilmnemisel. Asendusliikme volitused volikogu liikmena algavad valla või linna valimiskomisjoni otsuse jõustumisest arvates.

(3) Volikogu liikme volitused peatuvad ning asendusliikme volitused volikogu liikmena algavad valla või linna valimiskomisjoni otsuse jõustumisest arvates. Volikogu liikme volituste peatumine ja asendusliikme määramine vormistatakse ühe otsusega.“;

48) paragrahvi 20 lõikest 4 jäetakse välja teine lause;

49) paragrahvi 20¹ lõikes 4 asendatakse sõnad „jõustumise hetkest“ sõnaga „jõustumisest“;

50) paragrahvi 22 lõike 1 sissejuhatav lauseosa ja punktid 1–3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu pädevusse kuulub muu hulgas järgmiste küsimuste otsustamine:

- 1) valla- või linnaeelarve vastuvõtmine;

- 2) majandusaasta aruande kinnitamine ja audiitori määramine;
- 3) kohalike maksude kehtestamine;“;

51) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„5) toetuste andmise ja teenuste osutamise põhimõtete kehtestamine, sealhulgas teenuste kasutamise eest tasu küsimise alused;

6) valla- või linnavara valitsemise põhimõtete kehtestamine;“;

52) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 6¹ tunnistatakse kehtetuks;

53) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 7 ja 8 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„7) valla või linna arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmine;

8) pikaajaliste võlakohustuste võtmine, laenu andmine ja garanteerimine ning võlakohustuse tagamiseks kinnisasja koormamine kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud korras ja vastavate põhimõtete kehtestamine;“;

54) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 8¹ tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 9 ja 10 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„9) valla või linna põhimääruse kehtestamine;

10) haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuse piiride ja nime muutmise algatamine, taotlemine ja nende kohta arvamuse andmine;“;

56) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 10¹ tunnistatakse kehtetuks;

57) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„11) osavalla ja linnaosa või muu piirkondliku esinduskogu moodustamine ja lõpetamine, tema pädevuse kindlaksmääramine ja põhimääruse või statuudi kehtestamine;“;

58) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„13) valimisringkondade arvu, piiride ja igas valimisringkonnas mandaatide arvu määramine kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses sätestatud korras;“;

59) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 16–19 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„16) valitsuse liikmete arvu kinnitamine;

17) valitsuse liikmete kinnitamine ja nende vabastamine valitsuse liikmete kohustustest;

18) umbusalduse avaldamine volikogu esimehele või aseesimehele, volikogu komisjoni esimehele või aseesimehele, revisjonikomisjoni liikmele, valitsusele, vallavanemale või linnapeale või valitsuse liikmele;

19) vallavanemale või linnapeale ja valitsusliikmetele töötasu, lisatasu, hüvitise, toetuse ja soodustuste määramine;“;

60) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 21 ja 22 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„21) volikogu esimehele ja aseesimehele töötasu või hüvitise määramine;

22) volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest tasu ja volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvitise suuruse ja maksmise korra kehtestamine;“;

- 61)** paragrahvi 22 lõike 1 punkt 23 tunnistatakse kehtetuks;
- 62)** paragrahvi 22 lõike 1 punkt 24 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„24) valla või linna poolt äriühingu ja sihtasutuse asutamine, ühinemine, jagunemine ja lõpetamine;“;
- 63)** paragrahvi 22 lõike 1 punktid 26–27¹ ja 31–33 tunnistatakse kehtetuks;
- 64)** paragrahvi 22 lõike 1 punkt 34 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„34) valla või linna ametiasutuse, ühisameti või -asutuse ja valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine;“;
- 65)** paragrahvi 22 lõike 1 punkt 34¹ tunnistatakse kehtetuks;
- 66)** paragrahvi 22 lõike 1 punktist 36 jäetakse välja sõnad „teenistuskohdade koosseisu ja“;
- 67)** paragrahvi 22 lõike 1 punkt 36² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„36²) lemmikloomade pidamise eeskirjade kehtestamine;“;
- 68)** paragrahvi 22 lõike 1 punktid 36⁴–36⁶ tunnistatakse kehtetuks;
- 69)** paragrahvi 22 lõike 1 punktis 37 asendatakse sõna „ainupädevusse“ sõnaga „pädevusse“;
- 70)** paragrahvi 22 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(2) Õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valitsusele või volikogu määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, muule piirkonna esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule.“;
- 71)** paragrahvi 22 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:
„(2¹) Seadusega volikogule täitmiseks antud ülesannet ei saa volikogu täitmiseks volitada muule kohaliku omavalitsuse organile ega asutusele.

(2²) Lõikes 2 nimetatud volituse andmine ei ole vajalik selliste küsimuste lahendamiseks, mis on olemuselt täitevvõimu menetluslikud ja rakenduslikud ülesanded ning mida saab täita valitsus ametiasutusena.

(2³) Lõikes 2 nimetatud volituse määramata arvu juhtumite lahendamiseks annab volikogu üldjuhul määrusega. Kui tegemist on ühekordse küsimuse lahendamisega, võib selle täitmiseks valitsusele volituse anda volikogu otsusega.“;
- 72)** paragrahvi 22 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Kohaliku omavalitsuse volikogu võib delegeerida valitsusele muudatuste tegemise ametiasutuse struktuuris volikogu kehtestatud eelarve piires.“;
- 73)** paragrahvid 23 ja 24 tunnistatakse kehtetuks;

74) paragrahvi 25 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Tööandja on kohustatud võimaldama volikogu liikmel osa võtta volikogu istungitest, tema komisjonide ja muude sisemise töökorralduse organite koosolekutest ning täita muid volikogu liikme ülesandeid.“;

75) paragrahvi 26 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu liikmel on õigus saada volikogu ja valitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet, mida ta vajab volikogu liikme ülesannete täitmiseks, välja arvatud andmed, mille väljastamine on seadusega keelatud.“;

76) paragrahvi 26 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Volikogu liikme küsimusele vastamisest võib loobuda, kui:

- 1) küsimuse sisu ei ole loetav või arusaadav;
- 2) küsimus ei puuduta kohaliku elu korraldamist ega volikogu pädevust;
- 3) küsimusele vastamine nõuab teabe suure mahu tõttu ametiasutuse töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ alusel volikogu liikme küsimusele vastamisest loobumise korral edastatakse talle viivitamata sellekohane selgitus.“;

77) paragrahvi 26 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu liikmel on õigus saada oma kirjalikule küsimusele vastus valla- või linnavalitsuselt või valla või linna ametiasutuselt 10 tööpäeva jooksul küsimuse esitamisest arvates. Erilise vajaduse korral lähtuvalt vastamise keerukusest võib vastamise tähtaega pikendada kuni 20 tööpäevani. Volikogu liiget teavitatakse vastamise tähtaja pikendamisest ja selle põhjusest.“;

78) paragrahvi 28 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vallavanemal või linnapeal on alates sellele ametikohale valituks osutumise päevast volitus moodustada valitsus ning täita vältimatuid ja kiireloomulisi vallavanema või linnapea ülesandeid, mis ei puuduta valitsuse kui kollegiaalse otsustusorgani juhtimist.“;

79) paragrahvi 28 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Seaduses ja valla või linna õigusaktides ettenähtud volitused saab vallavanem või linnapea alates valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast.“;

80) paragrahvi 29 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valitsus saab oma volitused alates volikogu poolt valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast.“;

81) paragrahvi 29 lõikes 3, § 30 pealkirjas, lõike 1 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 3, § 36 lõikes 6, § 37² lõigetes 2, 4 ja 6, § 37⁴ lõigetes 4 ja 5, § 48 lõike 3 punktis 1, § 49 lõikes 6, § 50 lõike 1 punktides 1–5 ja 7, § 51 lõikes 2, § 53² lõike 2 teises lauses, § 53³ lõikes 2, § 57 lõikes 9 ja lõike 10 esimeses lauses, § 57¹ lõikes 1, § 62² lõikes 1, §-s 66⁵ ning § 70⁴ lõike 1¹ esimeses lauses ja lõikes 1³ asendatakse sõnad „valla- ja linnavalitsus“ sõnaga „valitsus“ vastavas käändes;

82) paragrahvi 30 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis volikogu määruste või otsustega on talle täitmiseks antud;“;

83) paragrahvi 30 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Valitsus võib taotleda volikogult volikogu määruse või otsuse uuesti läbivaatamist.“;

84) paragrahvi 30 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul võib valitsus volitada valla või linna ametiasutust kehtestama nende teenuste hinnad, mida osutab valla või linna ametiasutuse hallatav asutus. Volituse andmisel valla või linna ametiasutusele on korralduse andmise õigus selle ametiasutuse juhil.“;

85) seadust täiendatakse pärast § 30 peatükiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹. peatükk

VALLA JA LINNA ASUTUSED“;

86) paragrahv 31 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 31. Valla ja linna ametiasutused ning hallatavad asutused

(1) Volikogu võib moodustada vallas ja linnas täitevvõimu ülesannete täitmiseks, mis ei vaja valitsuse kui kollegiaalse otsustusorgani volitusi, avaliku teenistuse seaduse § 6 lõikes 3 nimetatud avalikku võimu teostavaid ametiasutusi. Omavalitsusüksused võivad moodustada koostöös ka käesoleva seaduse §-des 62¹–62³ sätestatud korras ühisameteid.

(2) Valitsus ametiasutusena täidab oma struktuuriüksuste kaudu seadustes ja muudes õigusaktides antud volituste ning pädevuse piires talle ja valitsusele antud täitevvõimu menetluslikke ja rakenduslikke ülesandeid, välja arvatud valitsuse määruste ja korralduste kehtestamine.

(3) Omavalitsusüksuses võib teenuste osutamiseks asutada valla või linna ametiasutuse hallatavaid asutusi või valdade ja linnade ühisasutusi, mis ei ole juriidilised isikud.

(4) Valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse asutamise ja selle tegevuse lõpetamise otsustab volikogu. Hallatava asutuse põhimääruse, struktuuri ja koosseisu kinnitamine ning muutmine toimub volikogu kehtestatud korras.

(5) Valla või linna ametiasutus ja ametiasutuse hallatav asutus registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris.“;

87) seaduse 4. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. peatükk

VALLA- VÕI LINNAELANIKE OSALEMINE KOHALIKUS VALITSEMISES“;

88) paragrahvi 32 pealkiri ning lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 32. Kohaliku algatuse õigus

(1) Vähemalt ühel protsendil hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest, kuid mitte vähem kui viiel vähemalt 16-aastaselt hääleõiguslikul valla- või linnaelanikul, on õigus teha algatusi kohaliku elu küsimustes volikogu või valitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks või muude kohaliku elu küsimuste lahendamiseks (edaspidi käesolevas paragrahvis *algatus*).

(2) Algatus esitatakse valitsusele kirjaliku taotlusena, millele lisatakse nimekiri algatusele toetusallkirja andnud isikutest, märkides isiku nime ja isikukoodi. Algatuses esitatud ettepanekut tuleb põhjendada. Esitatud algatused avalikustatakse.“;

89) paragrahvi 32 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Algatus võetakse arutusele ja algatusega seotud tegevustest informeeritakse esitajat kuue kuu jooksul algatuse esitamisest arvates. Kui algatatud küsimus kuulub volikogu pädevusse, esitab valitsus selle koos omapoolse seisukohaga ühe kuu jooksul algatuse esitamisest arvates volikogule lahendamiseks.

(2²) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustele vastavas algatuses taotletakse haldusüksuse piiride muutmist territooriumiosa üleandmisega ühe haldusüksuse koosseisust teise koosseisu, korraldab valitsus enne haldusüksuse piiride muutmise eelnõu esitamist volikogule arutamiseks Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 7 nimetatud hääleõiguslike elanike arvamuse väljaselgitamise asjaomasel territooriumiosal sama seaduse § 7 lõike 8 alusel kehtestatud korras.

(2³) Käesoleva paragrahvi lõikes 2² sätestatud juhul esitab valitsus haldusüksuse piiride muutmise eelnõu koos elanike arvamuse küsitluse tulemustega ja omapoolse seisukohaga volikogule arutamiseks kahe kuu jooksul algatuse esitamisest arvates. Volikogu võtab algatuse arutusele kahe kuu jooksul valitsuse poolt vastava eelnõu volikogule esitamisest arvates. Käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ sätestatud tähtaega nimetatud juhul ei kohaldata.“;

90) paragrahvi 32 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Algatuse esitajate esindajal on õigus osaleda algatuse arutelus volikogus või valitsuses.“;

91) paragrahvi 32 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Algatuse tagasilükkamist peab algatusel märgitud algatuse esitajate esindajale põhjendama ja põhjendus tuleb kanda volikogu või valitsuse istungi protokollis.“;

92) seadust täiendatakse §-dega 32¹ ja 32² järgmises sõnastuses:

„§ 32¹. Kohalik rahvaküsitlus

(1) Volikogu võib otsustada enda või elanike algatusel korraldada omavalitsusüksuse pädevusse kuulavas olulises kohaliku elu küsimuses antud omavalitsusüksuse territooriumil rahvaküsitluse valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamiseks.

(2) Vähemalt kümnel protsendil hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest on õigus esitada valitsusele algatus kohaliku elu küsimuses rahvaküsitluse korraldamiseks.

(3) Rahvaküsitluse ettepaneku õiguspärasust ja kooskõla käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 8 ja 10 esitatud tingimustega hindab valitsus. Kui rahvaküsitluse korraldamise ettepanek ei vasta

nimetatud tingimustele, esitatakse rahvaküsitluse ettepaneku esitajate esindajale vastavad põhjendused.

(4) Kohaliku algatuse korras käesoleva seaduse § 32 alusel esitatud ettepaneku rahvaküsitlusele panemisel on volikogul õigus sõnastada elanike arvamuse väljaselgitamiseks esitatav täpne küsimus.

(5) Rahvaküsitlus viiakse läbi kuue kuu jooksul elanike algatuse valitsusele esitamisest arvates.

(6) Volikogu otsust, mille alusel rahvaküsitlus korraldatakse, ei ole võimalik vaidlustada.

(7) Rahvaküsitlus on volikogule ja valitsusele nõuandva sisuga.

(8) Rahvaküsitlusel saavad osaleda kõik rahvastikuregistri andmetel selle omavalitsusüksuse territooriumil elavad hääleõiguslikud valla- või linnaelanikud. Rahvaküsitluse tulemuse kinnitab valitsus. Selles tuleb märkida elanike küsitluse läbiviimise aeg ja koht, haldusüksuse vähemalt 16-aastaste elanike arv ja küsitluses osalenud elanike arv ning küsitluse tulemused.

(9) Rahvaküsitluse võib korraldada kogu omavalitsusüksuse territooriumi või mõne selle territooriumiosa ulatuses.

(10) Rahvaküsitlust ei saa korraldada valla või linna eelarve (välja arvatud kaasava eelarve), maksude ja seadusest tulenevate tasude, valla või linna ameti- või töökohtadele värbamise, palkade ja muude töösuhetega seonduvate ning seadusega mitte kooskõlas olevate ettepanekute üle.

§ 32². Kohalike elanike õigus saada teavet

(1) Omavalitsusüksus peab elanikke informeerima omavalitsusüksuses ettevalmistamisel olevate pikaajalise mõjuga otsuste, sealhulgas strateegiate, planeeringute, tegevus- ja arengukavade väljatöötamise algatamisest, eelnõude menetluskäigust ja vastu võetud otsustest ning otsuste tagajärgedest ja mõjudest ning muudest olulistest küsimustest enne nende lõplikku otsustamist. Teavitus peab sisaldama ka informatsiooni, millal ja mis viisil on elanikel nende otsuste ettevalmistamises võimalik osaleda.

(2) Elanike teavitamisel ja kaasamisel tuleb arvestada elanike vajadusi ning kasutada selget ja hästi mõistetavat keelt.“;

93) seaduse 5. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5. peatükk

VALLA JA LINNA VARA VALITSEMINE, MAJANDAMINE NING KOORMISED“;

94) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Omavalitsusüksus peab tagama valla ja linna vara eesmärgipärase, heaperemeheliku ja säästliku kasutamise.“;

95) paragrahvi 34 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Valla või linna vara valitsemise alused ja korra kehtestab volikogu, kes võib volitada vara valitsemise täpsemate tingimuste ja menetlusnõuete kehtestamise valitsusele.

(3) Omavalitsusüksus võib talle riigi poolt tasuta omandisse antud kinnisasja võõrandada juhul, kui see ei ole enam vajalik või on muutunud kõlbmatuks omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks. Riigi poolt tasuta antud kinnisasja võib võõrandada ainult käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel sätestatud korras.“;

96) paragrahvi 34 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „Kohalikul omavalitsusüksusel“ sõnaga „Omavalitsusüksusel“;

97) paragrahvi 35 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksuse eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise tingimused ja korra kehtestab volikogu, arvestades käesolevast seadusest ja teistest õigusaktidest tulenevate nõuetega.

(2) Omavalitsusüksus võib olla osanik või aktsionär äriühingus, asutada sihtasutusi ja olla tulundusühistu või mittetulundusühingu liige kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks. Asutamise ja osalemise otsuses peab olema märgitud asutamise või osalemise eesmärk ning kohaliku omavalitsuse ülesanne, mida on vaja täita äriühingu, sihtasutuse, tulundusühistu või mittetulundusühingu kaudu.

(3) Kui sihtasutuse, osaühingu ja aktsiaseltsi ainuasutajaks, ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald või linn, otsustab selle asutamise, ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja lõpetamise volikogu. Muus osas teostab asutamise järel sihtasutuse, osaühingu või aktsiaseltsi asutaja, osaniku või aktsionäri õigusi valitsus, kes nimetab sealhulgas nõukogu liikmed. Nõukogu puudumise korral nimetab juhatuse liikmed valitsus.“;

98) paragrahvi 35 lõike 3¹ sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa „Sihtasutuse või“ tekstiosaga „Sihtasutuse, tulundusühistu või“;

99) paragrahvi 35 täiendatakse lõigetega 3² ja 3³ järgmises sõnastuses:

„(3²) Volikogu võib kehtestada määrusega valla või linna sihtasutuse, osaühingu või aktsiaseltsi mille ainuasutajaks, ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald või linn, täiendavad juhtorgani liikme valimise, juhtorgani liikmeks olemise ja tasustamise tingimused ja korra.

(3³) Volikogu võib käesoleva paragrahvi lõikes 3² sätestatud tingimuste ja korra kehtestamise või muutmise õiguse volitada valitsusele.“;

100) paragrahvi 35 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui sihtasutusel on mitu asutajat või kui äriühingus osaleb peale linna või valla ka teisi osanikke või aktsionäre, samuti kui vald või linn osaleb liikmena tulundusühistus või mittetulundusühingus, otsustab osalemise ja selle lõpetamise volikogu. Muus osas teostab osaniku-, aktsionäri-, asutaja- või liikmeõigusi valitsus või valitsuse nimetatud isik.“;

101) paragrahvi 35 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

102) paragrahvi 36 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Koormised“;

103) paragrahvi 36 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

104) seadust täiendatakse pärast § 36 peatükiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹. peatükk

VALLA JA LINNA ARENGU KAVANDAMINE“;

105) paragrahvi 37 pealkiri ja lõiked 1–3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 37. Arengu kavandamise põhimõtted

(1) Vallal ja linnal peavad olema arengukava, eelarvestrateegia ja üldplaneering, mis on omavahel kooskõlas ning aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

(2) Arengukava koostatakse valla või linna kohta ja selles esitatakse vähemalt:

1) majandusliku, ettevõtluse, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonna ning rahvastiku ja selle tervise arengu, hariduse ja noortevaldkonna ning elamumajanduse pikaajalised suundumused ja vajadused;

2) probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade lõikes, välja arvatud juhul, kui tegevusvaldkonna hetkeolukorra analüüs sisaldub täiendavas arengukavas;

3) tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga arengukava perioodi lõpuni;

4) strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevussuunad arengukava perioodi lõpuni.

(2¹) Omavalitsusüksuste ühinemise käigus kokku lepitud arengusuunad, sealhulgas muudatused teenuste osutamises ning investeeringud esitatakse ka arengukavas ja eelarvestrateegias.

(3) Omavalitsusüksus võib koostada linna või valla arengukavaga kooskõlas oleva täiendava arengukava:

1) mõne valla või linna territooriumiosa kohta;

2) mitme valla või linna või nende territooriumiosade arendamiseks kokkuleppe alusel ühise arengukavana;

3) mõne tegevusvaldkonna arendamiseks, sealhulgas mitme valla või linna poolt mõne tegevusvaldkonna ühiseks arendamiseks.“;

106) paragrahvi 37 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

107) paragrahvi 37 lõiked 4¹ ja 5 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4¹) Valla või linna arengukavade ja täiendavate arengukavade koostamisel arvestatakse maakonna arengustrateegia suundumustega.

(5) Valla või linna arengukava ja täiendavate arengukavade koostamisel arvestatakse samuti riigi strateegilise ja ruumilise arengu suundumusi.“;

108) paragrahvi 37¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks omavalitsusüksuse eelarve koostamisel, pikaajaliste kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.“;

109) paragrahvi 37² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu kehtestab määrusega arengukava ja eelarvestrateegia koostamise korra.“;

110) paragrahvi 37² lõikes 4 ja lõike 7 esimeses lauses, § 37⁴ lõikes 3, § 53² lõikes 1 ja lõike 2 esimeses lauses, § 57 lõikes 9, § 62² lõikes 1 ning § 62² lõike 3 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „valla- või linnavolikogu“ sõnaga „volikogu“ vastavas käändes;

111) paragrahvi 37² lõikest 4¹ jäetakse välja tekstiosa „, kelle ettepanekute arutelu toimub käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel sätestatud korras ja tähtaegadel“;

112) paragrahvi 37² lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Valitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu koostamisse.“;

113) paragrahvi 37² täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu avalikustamise ja avalike arutelude käigus esitatud kirjalikud ettepanekud avaldatakse valla või linna veebilehel enne arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmist. Avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse eelnõus vajalikud muudatused.“;

114) paragrahvi 37³ lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Maakonnal peab olema arengustrateegia, mille alusel kavandatakse ja suunatakse käesoleva seaduse § 6¹ lõike 1 järgi ühiselt maakonna arengut ning milles määratakse selleks vajalikud strateegilised arengusuunad ja kavandatavad tegevused. Arengustrateegia on sealhulgas aluseks omavalitsusüksuste ühiste ja omavalitsusüksuste ülese mõjuga investeeringute kavandamisele ning neile toetuse taotlemisele. Maakonna arengustrateegia asemel võivad omavalitsusüksused kokkuleppe alusel koostada mitut maakonda hõlmava piirkondliku arengustrateegia.

(2) Maakonna arengustrateegias esitatakse ainult sellised arengusuunad ja tegevused, mis on seotud enam kui ühe omavalitsusüksuse haldusterritooriumiga ja millel on selge puutumus teiste omavalitsusüksustega.“;

115) paragrahvi 37³ lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) majandusliku, sealhulgas ettevõtluskeskkonna, ja sotsiaalse ning rahvastiku ja selle tervise arengu pikaajalised suundumused ja vajadused;“;

116) paragrahvi 37³ lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Kui omavalitsusüksused on kokku leppinud piirkondliku arengustrateegia koostamises, mis vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2, 3 ja 10 sätestatud nõuetele, ei pea asjaomased omavalitsusüksused koostama eraldi maakonna arengustrateegiat.“;

117) paragrahvi 37⁴ täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Maakonna arengustrateegia eelnõu avalikustamise ja avalike arutelude käigus esitatud kirjalikud ettepanekud avaldatakse valla või linna veebilehel enne arengustrateegia vastuvõtmist ning arutelu tulemuste alusel tehakse eelnõus vajalikud muudatused.“;

118) paragrahvi 37⁴ lõike 6 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „pärast seda“;

119) paragrahvi 37⁴ täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Omavalitsusüksused võivad kokku leppida, et maakonna arengustrateegia tegevuskava kinnitab käesoleva seaduse § 6¹ lõikes 2 nimetatud koostööorgan.“;

120) paragrahvi 37⁴ lõikes 7, § 48 lõikes 8 ja § 54 lõikes 2 asendatakse sõnad „kohaliku omavalitsuse üksuste“ sõnadega „valla või linna“ vastavas arvus;

121) paragrahv 38 tunnistatakse kehtetuks;

122) paragrahvi 40 tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahvi täiendatakse lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:

„(2) Istungid ja koosolekud võivad toimuda ka elektrooniliste vahendite abil, arvestades tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 33¹ sätestatud nõudeid.

(3) Volikogu ja valitsus võivad oma õigusaktides näha ette ka muid töövorme.“;

123) paragrahvi 41 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui omavalitsusüksus on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 3 saanud nõusoleku kasutada sisemise asjaajamise keelena eesti keele kõrval omavalitsusüksuse püsielanike enamiku moodustava vähemusrahvuse keelt, võivad volikogu ja valitsus otsustada volikogu ja valitsuse istungi töö osaliselt või täielikult ka sellesse keelde tõlkida.“;

124) paragrahvi 42 lõike 1 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) korraldab volikogu tööd, kutsub kokku ja juhatab volikogu istungeid ning korraldab nende ja istungi arutusele tulevate küsimuste ettevalmistamist;

2) esindab omavalitsusüksust ja selle volikogu vastavalt seaduse, valla või linna põhimääruse või muude õigusaktidega ning volikogu antud pädevusele.“;

125) paragrahvi 42 lõike 1 punktis 4 asendatakse sõnad „valla või linna põhimäärusega“ sõnadega „volikogu õigusaktidega“;

126) paragrahvi 42 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu ning volikogu komisjoni esimehe ja aseesimehe volitused lõpevad samal ajal tema volikogu liikme volituste peatumise või ennetähtaegse lõppemisega.“;

127) paragrahvi 43 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu istungi kutsub kokku selle esimees, aseesimees või aseesimehe puudumisel volikogu vanim liige volikogu kehtestatud korras. Volikogu esimese istungi kutsub kokku valla või linna valimiskomisjoni esimees hiljemalt seitsmendal päeval pärast valimistulemuste väljakuulutamist. Volikogu esimese istungi kutse saatmisel ei ole vaja järgida käesoleva

paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid. Sama kord kehtib ka volikogu järgmiste istungite kokkukutsumisel, kui volikogu esimees ei osutunud esimesel istungil valituks.“;

128) paragrahvi 43 lõiked 2¹–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Käesoleva seaduse § 52 lõike 2 alusel kutsub valla või linna valimiskomisjoni esimees volikogu istungi kokku hiljemalt seitsmendal päeval pärast asendusliikmete määramist. Kutse saatmisel ei ole vaja järgida käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid.

(3) Volikogu kokkukutsumisel peab volikogu istungi kutse olema volikogu liikmetele teatavaks tehtud vähemalt neli päeva enne istungit ja kutses tuleb nimetada arutusele tulevad küsimused. Kutsega koos tehakse volikogu liikmetele kättesaadavaks istungi materjalid.

(4) Volikogu esimees või tema asendaja kutsub volikogu kokku valitsuse või vähemalt neljandiku volikogu koosseisu ettepanekul nende esitatud küsimuste arutamiseks. Istungi toimumise aja määrab volikogu esimees või tema asendaja, arvestades volikogu töökorras sätestatud. Volikogu istung peab toimuma ühe kuu jooksul vastava ettepaneku esitamise päevast alates.“;

129) paragrahvi 44 lõike 1 esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Volikogu tööd korraldab ja istungeid juhatab volikogu esimees või aseesimees. Esimehe või aseesimehe puudumise korral juhatab istungit vanim kohalolev volikogu liige.“;

130) paragrahvi 44 lõikest 2 jäetakse välja esimene lause;

131) paragrahvi 44 lõiked 4–6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Volikogu istungid on avalikud. Volikogu esimees kuulutab istungi küsimuse arutelu kinniseks, kui küsimust puudutavate andmete avalikustamine on seadusega keelatud või piiratud. Volikogu esimees võib põhjendatud juhul piirata volikogu istungile kutsumata isikute viibimist istungi toimumise kohas.

(5) Volikogu arutab istungi kutses märgitud ja volikogu töökorraga nõutavas korras ettevalmistatud küsimusi.

(6) Volikogu istungist võivad sõnaõigusega osa võtta valitsuse liikmed, valla- või linnasekretär ja volikogu poolt istungile kutsutud isikud.“;

132) paragrahvi 45 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Volikogu otsustab käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud ja õigusaktidega volikogu pädevusse antud küsimusi hääletamise teel.“;

133) paragrahvi 45 lõike 5 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 3, 4, 6–9, 14, 15, 18 ja 24 ning põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse §-s 7 nimetatud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.“;

134) paragrahvi 46 lõiked 1¹ ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Umbusaldus algatatakse volikogu istungil umbusaldusavalduse esitamisega. Umbusaldus algatatakse enne päevakorrapunktide arutelu. Umbusalduse algatajate esindaja esineb ettekandega, milles esitab umbusaldamise põhjused ja annab umbusaldusavalduse istungi juhatajale üle.

(2) Umbusalduse avaldamise küsimus võetakse volikogu järgmise istungi päevakorda.“;

135) paragrahvi 46 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Volikogu istungi kutse saadetakse käesoleva seaduse § 43 lõikes 3 sätestatud nõudeid järgides ka isikutele, kelle suhtes on algatatud umbusalduse avaldamine.“;

136) paragrahvi 46 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Umbusalduse avaldamine vabastab volikogu esimehe, aseesimehe, volikogu komisjoni esimehe, komisjoni aseesimehe või revisjonikomisjoni liikme tema kohustustest.“;

137) paragrahvi 46 lõiked 4–6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Umbusalduse avaldamine vabastab vallavanema, linnapea või valitsuse liikme tema kohustustest. Vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamise korral valib volikogu samal istungil uue vallavanema või linnapea või määrab ühe valitsuse liikmetest vallavanema või linnapea asendajaks kuni uue vallavanema või linnapea valimiseni. Vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamise korral täidab valitsus oma ülesandeid ja tema volitused kehtivad kuni uue valitsuse ametisse kinnitamisele järgneva päevani käesolevas seaduses sätestatud korras.

(5) Valitsusele umbusalduse avaldamise korral täidab valitsus oma ülesandeid edasi ja valitsuse volitused kehtivad kuni käesolevas seaduses sätestatud korras uuele valitsusele volituste andmiseni. Valitsuse volituste lõppemine seoses umbusalduse avaldamisega toob kaasa kõigi valitsuse liikmete vabastamise nende kohustustest.

(6) Kui volikogu avaldab umbusaldust mõnele valitsuse liikmele ja käesoleva seaduse § 49 lõikes 6 sätestatud kvoorum jääb alles, jätkab valitsus oma tegevust ning vaba valitsuse liikme koht täidetakse käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud korras või muudetakse sätestatud korras valitsuse liikmete arvu.“;

138) paragrahvi 46¹ lõike 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valla- või linnasekretär teavitab tagasiastumise avalduse saamisest kohe vallavanemat või linnapead ja volikogu esimeest või nende asendajaid.“;

139) paragrahvi 47 lõiked 1 ja 1¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu võib moodustada oma volituste ajaks nii alalisi kui ka ajutisi komisjone. Komisjonide esimehed ja aseesimehed tuleb valida volikogu liikmete hulgast. Igal volikogu liikmel on õigus kuuluda vähemalt ühte komisjoni. Teised komisjoni liikmed kinnitab volikogu komisjoni esimehe esildusel, arvestades erakondade ja valimisliitude eelnevalt esitatud ettepanekuid.

(1¹) Komisjoni esimees ja vajadusel ka aseesimees valitakse salajasel hääletusel. Volikogu liikmel on üks hääl.“;

140) paragrahvi 47 lõige 1² tunnistatakse kehtetuks;

141) paragrahvi 47 lõikes 1³ asendatakse sõnad „esindajate osakaalu“ sõnaga „esindatust“;

142) paragrahvi 47 lõiked 1⁴ ja 1⁵ tunnistatakse kehtetuks;

143) paragrahvi 47 lõiked 1⁶ ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1⁶) Komisjoni esimehe või aseesimehe volituste lõppemisel seoses tema umbusaldamise, tagasiastumise, volikogu liikme volituste lõppemise või peatumisega valitakse uus komisjoni esimees või aseesimees.

(2) Volikogu komisjoni moodustamise kord ning tegevuse alused ja kord sätestatakse volikogu õigusaktis.“;

144) paragrahvi 48 lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2²) Revisjonikomisjoni liige ei või täita sama valla või linna valitseva mõju all oleva äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu tegevjuhi, juhataja ega juhatuse liikme ülesandeid.“;

145) paragrahvi 48 lõike 2³ esimesest lausest jäetakse välja tekstiosa „või avaldust temaga valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhi või juhi asetäitja ülesannete täitmiseks sõlmitud töö- või muu võlaõigusliku lepingu ülesütlemiseks“;

146) paragrahvi 48 lõike 3¹ punktis 1 asendatakse sõna „minimeerimist“ sõnaga „kokkuhoidu“;

147) paragrahvi 48 lõikes 4 asendatakse sõnad „valla või linna põhimääruses“ sõnadega „volikogu õigusaktis“;

148) paragrahvi 48 lõiked 5–7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Valitsus annab revisjonikomisjoni otsusele ja revisjoniaktile seisukoha kümne päeva jooksul nende dokumentide talle esitamisest arvates. Revisjonikomisjon esitab need dokumendid koos volikogu õigusakti eelnõuga volikogule otsuse tegemiseks kontrolli tulemuste ellu viimise kohta.

(6) Revisjonikomisjonil on õigus saada oma käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja teavet. Revisjonikomisjoni küsimusele vastamisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 26 lõikeid 1¹, 1² ja 2.

(7) Revisjonikomisjon esitab vähemalt kord aastas volikogu istungil aruande oma tegevuse kohta.“;

149) paragrahvi 48 lõikes 8 asendatakse sõna „aruanne“ sõnadega „aruanded“;

150) paragrahvi 48¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu tagab sisekontrollisüsteemi olemasolu omavalitsusüksuses.“;

151) paragrahvi 48¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sisekontrollisüsteem on valla või linna ametiasutuse ja hallatava asutuse juhtimisel rakendatav seaduslikkusele ja otstarbekusele suunatud terviklik abinõude kompleks, mis võimaldab tagada:

- 1) õigusaktidest kinnipidamise ja täitmise kontrolli;
- 2) vara kaitstuse raiskamisest, ebasihipärasest kasutamisest, ebakompetentsest juhtimisest ja muust sellisest tingitud kahju eest;
- 3) asutuse tegevuse otstarbekuse oma ülesannete täitmisel;
- 4) asutuse tegevusest tõese, õigeaegse ja usaldusväärse informatsiooni kogumise, säilitamise ja avaldamise.“;

152) paragrahvi 48¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Sisekontrollisüsteemi toimimise eest omavalitsusüksuses vastutab valitsus. Sisekontrollisüsteemi rakendamise ja selle tulemuslikkuse eest vastutab vastava valla või linna ametiasutuse või selle hallatava asutuse juht.“;

153) paragrahvi 48¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Omavalitsusüksus peab vähemalt kord iga nelja aasta jooksul korraldama oma sisekontrollisüsteemi toimimise asjakohasuse ja tõhususe hindamise. Hindaja peab olema audiitortevgevuse seaduses sätestatud atesteeritud siseaudiitori või avaliku sektori üksuse siseaudiitori pädevusega isik.“;

154) paragrahvi 48¹ lõiked 3–7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Volikogu kehtestab siseauditeerimise üldise töökorralduse.

(4) Siseaudiitori kutsetevgevuse alaste ülesannete täitmiseks vastava ametniku või struktuuriüksuse juhi ametisse nimetamiseks või siseauditi teenuse sisseostuks lepingu sõlmimiseks tuleb ära kuulata volikogu arvamus.

(5) Valitsus koostab siseauditi aasta tegevusplaani koostöös volikoguga.

(6) Siseaudiitori aruandeid arutatakse volikogus vähemalt üks kord aastas enne majandusaasta aruande kinnitamist.

(7) Siseaudiitori aruannete kokkuvõtted avaldatakse valla või linna veebilehel.“;

155) paragrahvi 49 lõiked 3–4² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Vallavanem, linnapea ega valitsuse liige ei või olla sama valla või linna ametiasutuse ametnik ja töötaja ega sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juht ja töötaja.

(4) Valitsuse koosseisu kuuluvad vallavanem või linnapea ja valitsuse liikmed.

(4¹) Valitsuse liikmed koordineerivad ja juhivad vallavanema või linnapea antud volituse piires valla- või linnavalitsuse tegevusvaldkondi ning täidavad muid vallavanema või linnapea antud ülesandeid.

(4²) Valitsuse liikme ametikoht on palgaline. Vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele ei või maksta sellist lisatasu, hüvitist või toetust ega rakendada tema suhtes selliseid soodustusi, mida volikogu ei ole oma kehtestatud korras ette näinud ega otsustanud.“;

156) paragrahvi 49 lõikes 6 ja § 50 lõike 1 punktis 8 sõnad asendatakse sõnad „valla või linna põhimäärus“ sõnadega „valla või linna õigusakt“ vastavas käändes

157) paragrahvi 49 lõiked 9–11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(9) Vallavanem või linnapea võib istungile kutsuda ka teisi isikuid.

(10) Valitsuse määrusele ja teistele dokumentidele kirjutavad alla vallavanem või linnapea ning valla- või linnasekretär.

(11) Valitsuse täpsema töökorra, komisjonide moodustamise alused ja korra ning tegevuse alused kehtestab valitsus.“;

158) paragrahvi 50 lõike 1 punktist 6 jäetakse välja sõnad „ning palgalise valitsuse liikme ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks“;

159) paragrahvi 50 lõikes 3 ja § 50¹ lõikes 2 asendatakse sõnad „Kohaliku omavalitsuse volikogu“ sõnaga „Volikogu“;

160) paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Vallavanemat või linnapead asendaval valitsuse liikmel on vallavanema või linnapeaga samad õigused ja kohustused, välja arvatud õigus esitada volikogule kinnitamiseks valitsuse koosseis ning teha ettepanek valitsuse täiendava liikme kinnitamiseks ja valitsuse liikme kohustustest vabastamiseks.“;

161) paragrahvi 51 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Valitsuse istungite ning volikogu ja valitsuse komisjonide koosolekute protokollid peavad olema igapäevase kättesaadavad valla või linna õigusaktides sätestatud korras.“;

162) paragrahvi 51 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks;

163) paragrahvi 53¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksus võib moodustada korrakaitseüksuse (edaspidi *korrakaitseüksus*) või nimetada ametisse korrakaitsega tegeleva ametniku (edaspidi *korrakaitseametnik*), kelle põhiülesanne on osaleda avaliku korra tagamisel ja teostada volikogu vastuvõetud eeskirjade täitmise üle järelevalvet kohaliku omavalitsuse määratud tööpiirkonnas.“;

164) paragrahvi 53⁵ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Korrakaitseametnikud kannavad omavalitsusüksuse sümbolitega vormiriietust või muid neid eristavaid ametitunnuseid, mis erinevad selgelt politsei omadest.“;

165) paragrahvi 54¹ pealkiri ja lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 54¹. Volikogu valitud ja ametisse nimetatud isikute hüvitised ja sotsiaalsed garantiid volituste lõppemise korral

(1) Palgalisel ametikohal töötavale volikogu esimehele, volikogu aseesimehele, vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib volikogu otsusega maksta ametist vabastamisel hüvitist kuni kolme kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud kaks kuni kaheksa aastat, ja kuni kuue kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud vastaval ametikohal rohkem kui kaheksa aastat, ning vabastamine toimub:“;

166) paragrahvi 54¹ lõike 2 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 5 asendatakse sõna „hüvitust“ sõnaga „hüvitist“;

167) paragrahvi 54¹ lõiked 3 ja 3¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Vallavanemale või linnapeale makstakse ametist vabastamise korral seoses volituste tähtajalise lõppemisega hüvitist kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevale eelnenud kahe aasta vastava ametikoha kuu keskmise ametipalga kuuekordses ulatuses, kui ta vabastatakse ametist volikogude algatusel toimuva valdade või linnade haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumise tulemusena uue valitsuse ametisse nimetamisega ning vallavanem või linnapea on ametis olnud vähemalt ühe aasta enne ühinemise käigus moodustunud uue omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeva.

(3¹) Volikogu esimehele, kellele volikogu on määranud töötasu või hüvitise käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punkti 21 alusel, makstakse seoses volituste tähtajalise lõppemisega hüvitist kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevale eelnenud kahe aasta kuu keskmise töötasu või hüvitise kuuekordses ulatuses, kui volikogu esimehe volitused lõpevad volikogude algatusel toimuva valdade või linnade haldusterritoriaalse korralduse muutmise käigus omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise ning ta on volikogu esimehena töötanud vähemalt ühe aasta enne ühinemise käigus moodustunud uue omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeva.“;

168) paragrahvi 54² lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Töötajast asendaja nimetatakse asendamise ajaks ametnikuna teenistusse avaliku teenistuse seaduse § 23 lõike 2 punkti 1 alusel.

(3) Töötaja ei tohi ametnikku asendada kauem kui viis kuud kalendriaastas.“;

169) paragrahvi 54² lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Töötajast asendajale võib maksta lisatasu proportsionaalselt talle pandud asendatava teenistusülesannetega.

(6) Töötajast asendajale kohaldub avaliku teenistuse seadusest tulenev streigikeeld ja ametniku tegevuspiirangud asendamise ajal.“;

170) paragrahvi 55 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast sõnu „välisriigi kvalifikatsiooni“ sõnaga „või“;

171) paragrahvi 55 lõike 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

172) paragrahvi 55 lõiget 3 täiendatakse pärast sõnu „sõnaõigusega osa valitsuse“ sõnadega „ja volikogu“;

173) paragrahvi 55 lõike 4 punktid 1, 7, 9 ja 9¹ tunnistatakse kehtetuks;

174) paragrahvi 55 lõike 4 punkt 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„10) täidab teisi seaduses ja valla või linna õigusaktis valla- või linnasekretärile määratud ülesandeid.“;

175) paragrahvi 55 lõike 5 teises lauses asendatakse tekstiosa „punktides 1–3“ tekstiosaga „punktides 1 või 2“;

176) seaduse 8. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8. peatükk

PIIRKONDLIKE ESINDUSKOGUDE MOODUSTAMINE JA TÖÖKORRALDUS“;

177) paragrahvi 56 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

178) paragrahvi 56 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Osavalla- või linnaosakogu pädevuses on:

1) seisukoha võtmine ja ettepanekute tegemine kõigis osavalla või linnaosa territooriumil omavalitsusüksuse toimimist või kohalikku elukorraldust puudutavates küsimustes;

2) omavalitsusüksuse esindamine ja otsuste langetamine osavalla või linnaosa territooriumi puudutavates küsimustes talle seadusega, valla või linna põhimäärusega, osavalla või linnaosa põhimäärusega või volikogu otsusega antud valdkondades ning pädevuste piires.“;

179) paragrahvi 56 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

180) paragrahvi 57 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Osavalla või linnaosa moodustamise otsustab volikogu.“;

181) paragrahvi 57 lõike 2 punktis 3 asendatakse sõnad „valla- või linnavalitsuse“ sõnadega „omavalitsusüksuse valitsuse“;

182) paragrahvi 57 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

183) paragrahvi 57 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „§ 31 lõigetes 1, 2, 3 ja 5“ tekstiosaga „§ 7 lõigetes 7, 9 ja 10“;

184) paragrahvi 57¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Osavalla või linnaosa vanema vabastab teenistusest valitsus, kui vallavanema või linnaepea hinnangul tema koostöö osavalla või linnaosa vanemaga ei laabu, võttes arvesse osavalla- või linnaosakogu arvamust.“;

185) seadust täiendatakse §-ga 57² järgmises sõnastuses:

„§ 57². Piirkonna esinduskogu

(1) Valla või linna territooriumil võib moodustada piirkonna esinduskogu, kelle eesmärk on kohaliku initsiatiivi ja identiteedi hoidmine, piirkonna moodustavate asustusüksuste elanike kaasamine kohaliku elu küsimuste otsustamisse ning piirkondlike huvide esindamine valla või linna ülesannete täitmisel.

(2) Piirkonna esinduskogu moodustatakse demokraatlikkuse põhimõttel piirkonna esinduskogu statuudis sätestatud korras. Statuudis võib ette näha, et esinduskogu töösse kaasatakse asustusüksuste vanemad ja teiste huvigruppide esindajad.

(3) Volikogu kehtestab piirkonna esinduskogu statuudi, milles sätestatakse:

- 1) piirkonna esinduskogu moodustavad asustusüksused;
- 2) esinduskogu moodustamise kord ja töökorraldus;
- 3) volituste periood;
- 4) esinduskogu õigused ja pädevused.

(4) Piirkonna esinduskogule laienevad käesolevas seaduses sätestatud osavalla- ja linnaosakogu õigused ja pädevused, kui seaduses ja esinduskogu statuudis ei sätestata teisti.“;

186) paragrahv 58 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 58. Asustusüksuse vanem

(1) Linna kui asustusüksuse, alevi, aleviku või küla koosolekul võidakse valida linna-, alevi-, aleviku- või külavanem.

(2) Linna-, alevi-, aleviku- või külavanem võib osaleda valla- või linnavolikogu istungil sõnaõigusega.

(3) Volikogu võib võtta vastu linna-, alevi-, aleviku- ja külavanema statuudi, milles määratakse linna-, alevi-, aleviku- ja külavanema valimise kord, kandidaadile esitatavad nõuded, nimetatute õigused ja kohustused ning volituste kestuse periood. Linna-, alevi-, aleviku- või külavanema volituste kestus ei ole piiratud volikogu volituste kestusega.

(4) Valitsuse ülesannete täitmine linna-, alevi-, aleviku- või külavanema poolt sätestatakse lepinguga.“;

187) paragrahvi 62 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Omavalitsusüksused võivad ühiste huvide väljendamiseks, esindamiseks ja kaitsmiseks ning ühiste ülesannete täitmiseks õigusaktides sätestatud alustel ja korras:“;

188) paragrahvi 62 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) moodustada omavalitsusüksuste liite, maakondlikke koostööorganisatsioone ja muid ühendusi.“;

189) paragrahvi 62 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud kohaliku ülesande võib teisele omavalitsusüksusele halduslepinguga täitmiseks anda, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud konkreetne omavalitsusorgan.“;

190) paragrahvi 62 lõikes 2 asendatakse sõnad „vallad ja linnad“ sõnaga „omavalitsusüksused“;

191) paragrahvi 62¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksused võivad moodustada käesoleva seaduse alusel koostöös ülesannete täitmiseks ühisameteid ja ühisasutusi.“;

192) paragrahvi 62¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Ühisameti haldusakti käsitatakse selle omavalitsusüksuse haldusaktina, kelle nimel ühisamet akti andis. Ühisameti ülesannete täitmisel ja haldusaktide andmisel kohaldatakse selle valla või linna õigusakte, kes on halduslepinguga volitanud ühisameti ülesannet täitma.“;

193) paragrahvi 62¹ lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Ühisamet ja -asutus registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris selle omavalitsusüksuse koosseisus, kus see on moodustatud.“;

194) paragrahvi 62² lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) ülesanded, mida ühisamet või -asutus volitatakse täitma;“;

195) paragrahvi 62² lõike 2 punktist 5 jäetakse välja sõnad „ülesande täitmise üle“;

196) paragrahvi 62² lõike 3 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) majandamine, asjaajamine, aruandlus ja ülesannete täitmise järelevalve kord;“;

197) paragrahvi 62² lõiget 4 täiendatakse pärast sõna „ametnik“ sõnadega „või töötaja“;

198) paragrahvi 62² lõike 5 esimeses lauses asendatakse sõnad „liikmesuse lõpetamine toimub“ sõnadega „liikmesus lõpetatakse“;

199) paragrahvi 62² lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Ühisameti või -asutuse liikmesus lõpeb automaatselt ühisameti või -asutuse tegevuses osaleva sellise omavalitsusüksuse puhul, kes on lepingut oluliselt rikkunud ja ei ole rikkumist halduslepingus määratud täiendava mõistliku tähtaja jooksul kõrvaldanud. Lepingu oluliseks rikkumiseks loetakse eelkõige lepingust tulenevate põhikohustuste täitmata jätmist, sealhulgas seda, kui lepingupool ei ole osalenud ühisameti või -asutuse tegevuse rahastamises halduslepingus või selle lisas sätestatud mahus või kui lepingupool on korduvalt jätnud täitmata järelevalvet tegeva isiku ettekirjutuse ja ei ole rikkumist täiendava mõistliku tähtaja jooksul kõrvaldanud. Sellisel juhul ei arvestata käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tähtaegu.“;

200) paragrahvi 62² lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Ühisameti või -asutuse tegevust finantseeritakse koostöös osalevate omavalitsusüksuste eelarvetest. Ühisameti ja -asutuse kaudu täidetavate täpsemate ülesannete ja rahastamise maht lepitakse igal aastal eraldi kokku ja kinnitatakse halduslepingu lisas.“;

201) paragrahvi 62³ lõiked 1–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ühisameti või -asutuse strateegiliseks juhtimiseks ja tegevuse koordineerimiseks moodustatakse asjaomaste omavalitsusüksuste volikogude esindajatest ning ekspertidest alaline nõukogu (edaspidi *nõukogu*).

(2) Nõukogu koosneb esimehest, aseesimehest ja liikmetest. Valitsused nimetavad nõukogu liikmed ühisameti või -asutuse põhimääruses sätestatud korras. Nõukogu koosseisu kinnitab selle omavalitsusüksuse volikogu, kelle koosseisus ühisamet või -asutus on moodustatud, kooskõlastatult kõigi ühisameti või -asutuse tegevuses osalevate omavalitsusüksustega.

(3) Nõukogu pädevuses ühisameti või -asutuse juhtimisel on:

- 1) eelarve ja tegevuskava kinnitamine ning muutmine;
- 2) eelarve täitmise aruande kinnitamine;
- 3) halduslepinguga ülesannet täitma volitanud omavalitsusüksuse volikogule ettepaneku tegemine revisjoni läbiviimiseks käesoleva seaduse §-s 48 sätestatud korras.

(4) Nõukogu pädevuses on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule teha ettepanekuid ühisameti või -asutuse tegevuses osalevatele omavalitsusüksustele selle:

- 1) moodustamise halduslepingu muutmiseks ning põhimääruse, struktuuri ja töökorralduse kinnitamiseks ning muutmiseks;
- 2) ühisameti juhi ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks ning ühisasutuse juhi ametisse kinnitamiseks ja ametist vabastamiseks;
- 3) osutatavate teenuste rahastamise suurendamiseks;
- 4) osutatavate teenuste kvaliteedi ja efektiivsuse parandamiseks;
- 5) tegevuses osalevate omavalitsusüksuste vahelise tööjaotuse parandamiseks;
- 6) tegevuse muutmiseks ning liikmete lisamiseks ja väljaarvamiseks.“;

202) seadust täiendatakse §-ga 62⁴ järgmises sõnastuses:

„**§ 62⁴. Omavalitsusüksuste rahvusvaheline koostöö**

(1) Volikogul, valitsusel ja ametiasutustel on õigus oma pädevuse piires teha koostööd kõigi teiste omavalitsusüksustega väljaspool Eestit ning sõlmida nendega lepinguid. Ametiasutused informeerivad sellisest koostööst volikogu.

(2) Omavalitsusüksusel on õigus astuda rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks või teha nendega koostööd.

(3) Suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega esindab omavalitsusüksust volikogu või volikogu määratud esindaja.

(4) Sõlmitavad lepingud vaadatakse eelnevalt läbi ja kiidetakse heaks volikogus, kui nende täitmisega kaasnevad kulutused omavalitsusüksuse eelarvest või kui võetakse muid varalisi kohustusi.“;

203) seadust täiendatakse pärast § 62⁴ peatükiga 10¹ järgmises sõnastuses:

„**10¹. peatükk**

OMAVALITSUSÜKSUSTE LIIDUD“;

204) paragrahv 63 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 63. Omavalitsusüksuste liidud

(1) Omavalitsusüksuste liit (edaspidi *liit*) on valdade ja linnade ühiste huvide esindamiseks ja kaitsmiseks või ühiste ülesannete täitmiseks moodustatud ühendus.

(2) Liit tegutseb mittetulundusühingu vormis ja selle liikmeteks saavad olla omavalitsusüksused.“;

205) seadust täiendatakse §-dega 63¹–63⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Maakonna omavalitsusüksuste liit

(1) Maakonna omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *maakondlik liit*) võivad ühiselt asutada üle poole maakonna omavalitsusüksustest.

(2) Omavalitsusüksus võib samal ajal kuuluda ühte maakondlikku liitu.

(3) Maakondliku liidu eesmärk on maakonna omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa maakonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule, säilitada ja edendada maakonna kultuuritraditsioone, esindada maakonda ja oma liikmeid ning kaitsta liikmete ühiseid huve, samuti edendada maakonna omavalitsusüksuste koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(4) Maakondliku liidu nimi peab viitama maakonnale, mille omavalitsusüksused sellesse liitu kuuluvad, ning sisaldama eestikeelset täiendit „omavalitsuste liit“.

§ 63². Piirkondlik omavalitsusüksuste liit

(1) Mitme maakonna omavalitsusüksused võivad omavahel moodustada piirkonna omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *piirkondlik liit*). Piirkondlik liit hõlmab kahe või enama maakonna territooriumi koosseisu kuuluvaid omavalitsusüksusi.

(2) Piirkondliku liidu eesmärk on piirkonna omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa aidata piirkonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule, säilitada ja edendada piirkonna kultuuritraditsioone, esindada piirkonda ja oma liikmeid ning kaitsta liikmete ühiseid huve, samuti edendada piirkonna omavalitsusüksuste koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(3) Piirkondliku liidu nimi peab viitama piirkonnale, mille omavalitsusüksused sellesse liitu kuuluvad, ning sisaldama eestikeelset täiendit „omavalitsuste liit“.

(4) Omavalitsusüksus võib samal ajal kuuluda kas ühte maakondlikku või ühte piirkondlikku liitu.

§ 63³. Üleriigiline omavalitsusüksuste liit

(1) Omavalitsusüksused võivad moodustada üleriigilise omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *üleriigiline liit*).

(2) Üleriigilise liidu eesmärk on omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa kohaliku omavalitsuse üldisele arengule, esindada oma liikmeid ja kaitsta nende ühiseid huve, samuti

edendada liikmete koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(3) Üleriigilise liidu ülesandeid täidab Eesti Linnade ja Valdade Liit.

§ 63⁴. Nõuded liidu põhikirjale

(1) Liidu põhikiri peab vastama mittetulundusühingute seaduses sätestatud nõuetele.

(2) Liidu põhikirjas tuleb täiendavalt märkida:

- 1) liidu ülesanded;
- 2) liidu organid;
- 3) üldkoosolekul ja teistes organites liikmete esindatuse määramise alused ja kord;
- 4) liikmemaksude kehtestamise põhimõtted ja liidu liikmete osalus liidu vara soetamisel ja kasutamisel ning liidu ülesannete täitmisel;
- 5) liidu tegevuse tulemus- ja finantskontroll ning avastatud puudustele reageerimise võimalused ja kord.

§ 63⁵. Nõuded liidu liikmesusele

(1) Liidu liikmed on omavalitsusüksused.

(2) Kui liidu põhikirjas on ette nähtud, et liidu organites tuleb liikmete esindatuse määramisel või muudel juhtudel arvestada liidu liikmeteks olevate omavalitsusüksuste elanike arvu proportsiooni, lähtutakse omavalitsusüksuse elanike arvust rahvastikuregistri andmete alusel viimase kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste aasta 1. juuni seisuga.

(3) Liit ei või keelduda liidu liikmele esitatavatele nõuetele vastava omavalitsusüksuse vastuvõtmisest liidu liikmeks.

(4) Kui liidu liikmete arv langeb alla liidu liikmete osas ette nähtud suuruse ning liikmete arvu ei suudeta kuue kuu jooksul suurendada käesoleva seaduse § 63¹ lõikes 1 või § 63² lõikes 1 ettenähtud suuruseni, lõpetatakse liidu tegevus.

(5) Omavalitsusüksuste haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumisel läheb liidu liikme staatus üle uuele moodustunud omavalitsusüksusele, kui kõik endised ühinenud või liitunud omavalitsusüksused olid liidu liikmed.

(6) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusel moodustunud omavalitsusüksuse esindatuse proportsioon liidu organites määratakse uue moodustunud omavalitsusüksuse elanike arvust lähtudes.

(7) Kui kõik endised ühinenud või liitunud omavalitsusüksused ei olnud enne haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumist sama liidu liikmed, lõpeb nende liikmestaatus haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumisel.

(8) Liidu mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kandmise avaldusele lisatakse liidu liikmete nimekiri. Liikme liitu vastuvõtmise, liidust väljaastumise, väljaarvamise või

liikmestaatuse ülemineku korral esitab liit mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidajale viivitamata sellekohase teate.

§ 63⁶. Liidu üldkoosolek

(1) Mittetulundusühingu kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkoosolek.

(2) Liidu üldkoosolekul võivad oma esindaja kaudu osaleda kõik liidu liikmeks olevad omavalitsusüksused. Liidu põhikirjas ette nähtud juhtudel võib liikmel olla mitu esindajat.

(3) Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõigis mittetulundusühingu juhtimise küsimustes, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse või mittetulundusühingu muu organi pädevusse.

(4) Liidu liige nimetab oma esindaja üldkoosolekule omavalitsusüksuse volikogu volituste tähtajaks. Igal esindajal määratakse asendaja. Omavalitsusüksuse esindaja ja tema asendaja nimetatakse volikogu või valitsuse liikmete hulgast. Volikogu võib esindaja või tema asendaja põhjusest sõltumata tagasi kutsuda ning nimetada uue esindaja või asendaja.

(5) Üldkoosoleku otsused võetakse vastu liidu üldkoosolekul osalevate esindajate poolthäälteenamusega. Igal esindajal on üks hääl. Seaduses või põhikirjas võib mõne otsuse vastuvõtmiseks näha ette suurema häälteenamuse nõude või näha ette, et otsus on vastu võetud, kui ükski esindaja ei ole selle vastu.

(6) Mittetulundusühingute seaduses nimetatud liikmete häälteenamust käsitatakse liidu puhul käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud poolthäälteenamusena.

§ 63⁷. Liidu ülesanded ja nende rahastamine

(1) Liit esindab liitu kuuluvaid omavalitsusüksusi kui tervikut ja kaitseb oma liikmete ühishuve suhetes riigiorganite, teiste isikute ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

(2) Maakondlik liit võib teise liidu, liitudega või käesoleva seaduse § 6¹ lõikes 2 nimetatud koostööorganiga moodustada ühise regionaalse esinduse, millega seotud küsimused otsustatakse vastavalt oma põhikirjale.

(3) Liidul on õigus oma liikmete ühiste huvide kaitsmiseks pöörduda kaebusega halduskohtusse.

(4) Liit võib omavalitsusüksusega kokkuleppel täita kohaliku omavalitsuse ülesandeid. Omavalitsusüksusega vastava halduslepingu sõlmimiseks peab andma nõusoleku liidu üldkoosolek.

(5) Avaliku võimu volituse rakendamisega seotud riikliku või kohaliku omavalitsuse ülesande võib liidule täitmiseks anda ainult seaduses sisalduva sellekohase volituse olemasolu korral. Sätet ei kohaldata omavalitsusüksuse eelarvest ette nähtud vara ja vahendite kasutamise üle otsustamisele, kui volikogu on delegeerinud otsustamise liidule.

(6) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud kohaliku ülesande võib liidule täitmiseks anda, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud konkreetne omavalitsusorgan.

(7) Seadusega liidule täitmiseks antud kohaliku omavalitsuse ülesande täitmist toetatakse riigieelarvest.

(8) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud riikliku ülesande võib liidule täitmiseks anda liidu, omavalitsusüksuse ja valitsusasutuse kokkuleppel halduslepinguga, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud konkreetne omavalitsusorgan.

(9) Liit täidab valitsusasutusega kokkuleppe alusel riiklikke ülesandeid vaid juhul, kui ükski liitu kuuluv omavalitsusüksus ei ole selle vastu.

(10) Seadusega või seaduse alusel liidule pandud riikliku ülesande täitmisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.

(11) Liidu ülesannete täitmist rahastatakse:

- 1) liikmemaksudest;
- 2) toetustest, omavalitsusüksuse eraldistest ja annetustest;
- 3) liidu põhikirjalisest tegevusest saadavast tulust;
- 4) seaduses või seaduse alusel ette nähtud juhtudel riigieelarvelistest eraldistest.

(12) Liit esitab majandusaasta aruande mittetulundusühingute seaduse § 36 lõike 5 ja § 78 lõike 3 kohaselt ilma põhitegevusala andmeteta.“;

206) paragrahvi 65 lõiked 2–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohalikud omavalitsusorganid ei tohi delegeerida oma ülesandeid ja pädevust riigi valitsusasutustele.

(3) Volikogul ja omavalitsusüksuste liidul on õigus esitada Vabariigi Valitsusele ettepanekuid seaduste ning teiste õigusaktide vastuvõtmiseks või muutmiseks.

(4) Kohalike võimuorganitega konsulteeritakse õigel ajal ja sobival viisil kõigi neid otseselt puudutavate küsimuste planeerimise ja otsustamise puhul.“;

207) paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Üleriigilise omavalitsusüksuste liidu ja Vabariigi Valitsuse esindajad peavad läbirääkimisi, et riigieelarve seaduses sätestatud korras kokku leppida:

- 1) kohalike omavalitsuste ülesanded ning nende omavalitsuslik või riiklik olemus;
- 2) pikaajalise mõjuga oluliste poliitikameetmete algatamine;
- 3) seadusandlikud ja rahastamiskorralduse muudatused.“;

208) paragrahvi 66 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Justiitsministeerium teeb järelevalvet omavalitsusüksuse tegevuse üle seadusega sätestatud korras.“;

209) paragrahvi 66 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Õiguskantsler teeb järelevalvet valla või linna õigustloovate aktide vastavuse üle Eesti Vabariigi põhiseadusele ja seadustele.“;

210) paragrahvi 66¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Teenistuslik järelevalve on valitsuse tehtav kontroll valla või linna ametiasutuste ja nende ametiisikute ning ametiasutuste hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle.“;

211) paragrahvi 66¹ lõike 2 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna „teostamisel“ sõnaga „käigus“;

212) paragrahvi 66¹ lõikes 3 asendatakse sõna „motiveeritud“ sõnaga „põhjendatud“;

213) paragrahvi 66¹ lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Valla või linna ametiasutuse ja selle ametiisikute ning ametiasutuse hallatava asutuse juhi akti täitmise ja toimingu võib peatada kuni kümneks tööpäevaks akti või toimingu seaduslikkuse ja otstarbekuse täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmete kogumiseks, sealhulgas akti andjalt või toimingu sooritajalt selgituste saamiseks.“;

214) paragrahvi 66¹ lõiked 6–9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Valitsus tunnistab kehtetuks valla või linna ametiasutuste ja selle ametiisikute ning ametiasutuse hallatava asutuse juhi aktid ja toimingud, mis ei ole vastavuses Eesti Vabariigi põhiseaduse, seaduste ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktide ning valla või linna õigusaktidega.

(7) Valitsus tunnistab kehtetuks valla või linna ametiasutuste ja selle ametiisikute ning ametiasutuste hallatava asutuse juhi aktid ja toimingud juhul, kui akt või toiming ilmselt ei vasta kohaliku omavalitsuse põhimõtetele või kui valla või linna vara ja eelarvelisi vahendeid kasutatakse ebaotstarbekalt.

(8) Ebaotstarbekuse põhjendusega ei saa tunnistada kehtetuks akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidest.

(9) Käesoleva seaduse alusel ei tehta teenistuslikku järelevalvet nende ametiisikute aktide ja toimingute üle, kes täidavad valitsusasutuste järelevalveülesandeid.“;

215) paragrahvis 66³ asendatakse läbivalt sõnad „koerte ja kasside“ sõnaga „lemmikloomade“;

216) paragrahvis 66⁵ asendatakse sõnad „kohaliku omavalitsuse“ sõnaga „omavalitsusüksuse“;

217) seadust täiendatakse §-dega 70⁸–70¹¹ järgmises sõnastuses:

„§ 70⁸. Käesoleva seaduse § 19 lõike 2 punkti 1³ rakendamise erisus

Käesoleva seaduse § 19 lõike 2 punktis 1³ sätestatud piirangut, mille kohaselt volikogu liikme volitused peatatakse, kui ta on kinnitatud ametisse sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhiks, kohaldatakse alates 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

§ 70⁹. Paragrahvi 48¹ lõike 2¹ rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 48¹ lõikes 2¹ sätestatud nõuet rakendatakse alates 2023. aasta 1. jaanuarist.

(2) Omavalitsusüksus peab korraldama sisekontrollisüsteemi toimimise asjakohasuse ja tõhususe auditeerimise ning selle kohta aruande koostamise hiljemalt 2027. aasta 31. detsembriks.

§ 70¹⁰. Paragrahvi 49 lõike 3 rakendamine

Käesoleva seaduse § 49 lõike 3 2023. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni, mille kohaselt ei või vallavanem, linnapea ega valitsuse liige olla sama valla või linna ametiasutuse ametnik ja töötaja ega ametiasutuse hallatava asutuse juht ja töötaja, kohaldatakse alates 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

§ 70¹¹. Paragrahvi 55 lõike 2 rakendamine

(1) Valla- või linnasekretär, kes nimetatakse ametisse pärast 2025. aasta 1. jaanuari, peab vastama käesoleva seaduse § 55 lõike 2 punktis 1 või 2 sätestatud nõuetele.

(2) Valla- või linnasekretär, kellele on Vabariigi Valitsuse moodustatud valla- ja linnasekretäride kutsekomisjon enne 2011. aasta 1. märtsi väljastanud valla- ja linnasekretäride kutsenõuetele vastavuse tunnistuse, kuid kes ei vasta käesoleva seaduse § 55 lõike 2 punktis 1 või 2 sätestatud nõuetele, ja kes on nimetatud ametisse valla- või linnasekretäri ametikohale enne 2025. aasta 1. jaanuari, võib samas omavalitsusüksuses sellel ametikohal teenistust jätkata.”.

§ 2. Ehitusseadustiku muutmine

Ehitusseadustikku täiendatakse §-ga 92¹ järgmises sõnastuses:

„§ 92¹. Riigitee ja kohalik tee

(1) Riigitee on rahvusvahelise liikluse teenindamise, riigi erinevate piirkondade, riikliku tähtsusega sihtpunktide ning linnaliste asulate ühendamise funktsiooni ja tunnustega tee. Riik võtab tee riigiteeks ja täidab teel omaniku ülesandeid, kui teel esinevad kogumis olulised riigitee ning riigiteele omased liikluse, liikuvuse ja teehoiu korraldamise tunnused.

(2) Kohalik tee on avaliku huvi ja eelkõige kohaliku liikluse teenindamise tunnustega tee. Kohaliku omavalitsuse üksus võtab tee kohalikuks teeks ja täidab teel omaniku ülesandeid, kui tee kasutamise vajadus lähtub eelkõige kohalikest huvidest, kohaliku liikluse ja liikuvuse korraldamise eesmärgist, mis kaasnevad enesekorraldusõigusega, ning tee omaniku ülesanded ei ole seadusega pandud teisele isikule.“.

§ 3. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1¹ punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kohaliku omavalitsuse üksusele, omavalitsusüksuste liidule või kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6¹ lõike 2 alusel moodustatud maakondlikule koostööorganile riigi või kohaliku omavalitsuse haldusülesande täitmiseks volitamise haldusleping;”.

§ 4. Kohalike maksude seaduse muutmine

Kohalike maksude seaduse § 4 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Volikogu kehtestab kohalikud maksud ja maksumäärade muudatused hiljemalt kuus kuud enne eelarveaasta algust.“.

§ 5. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 22 lõike 2¹ teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Arvamuse küsimine ja läbivaatamine toimub käesoleva seaduse § 21 lõike 1 või 2 alusel sätestatud korras ja tähtaegadel.“;

2) paragrahvi 37 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse üksusel on keelatud omandada aktsiaid, osi, muid omakapitaliinstrumente ja väärtpabereid, mida ei peeta likviidseteks varadeks, vastavalt käesoleva seaduse §-le 36, välja arvatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud juhul.“;

3) paragrahvi 37 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „korralduse seaduse § 6 lõigetes 1 ja 2 nimetatud“;

4) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Volikogu otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud laenu andmise või tagamise ning lõikes 3 nimetatud võlakohustuste tagamiseks kinnisasja koormamise asjaõigusega.“;

5) paragrahvi 38 lõikest 4 jäetakse välja teine lause;

6) paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Volikogu võib otsustada § 34 lõike 2 punktides 1–3, 7 ja 8 nimetatud võlakohustuste võtmise, § 34 lõikes 7 nimetatud rendikohustuste võtmise ja § 38 lõikes 4 nimetatud rahavoogude juhtimise eesmärgil laenu võtmise iga üksikjuhtumi puhul eraldi või kehtestada valla- või linnavalitsusele eelarveaastaks võlakohustuste suurima lubatud jäägi piirmäära, milleni võib võetavate võlakohustuste kogusumma ulatuda.“;

7) paragrahvi 59 täiendatakse lõikega 13¹ järgmises sõnastuses:

„(13¹) Käesoleva paragrahvi lõike 12 punkte 2–4 ja lõike 13 punkte 2–4 rakendatakse juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksuse või tema arvestusüksuse netovõlakoormus on 2024. aasta aruandeaasta lõpu seisuga:

- 1) vastav kuue- kuni kümnekordsele põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahele või
- 2) 60–80 protsenti põhitegevuse tuludest.“.

§ 6. Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seaduse kehtetuks tunnistamine

Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus tunnistatakse kehtetuks.

§ 7. Riigivaraseaduse muutmine

Riigivaraseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 18 lõike 2 punktist 1 ja § 33 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja sõnad „seadusest tulenevate“;

2) paragrahvi 96 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„4) asukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus planeerimisseaduse §-des 75, 95 ja 126 ning teiste kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks;“.

§ 8. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2023. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 171 ja 175 jõustuvad 2025. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 144 ja 145 jõustuvad 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2022

Algatab Vabariigi Valitsus .....

(allkirjastatud digitaalselt)